

Anvisningar: Budget 2019 Ekonomisk plan 2020-2021

Förslag till Kommunstyrelsen 2018-02-28

ANVISNINGAR FÖR BUDGET 2019 EKONOMISK PLAN 2020-2021

Förslag till beslut

Ekonomistaben har, enligt uppdrag, upprättat anvisningar och planeringsramar för budget 2019 och ekonomisk plan 2020-2021. Kommunstyrelsen föreslås att ställa sig bakom upprättat förslag.

Marie Dahlin
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	sidnr
1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND	3
1.1 Konjunktoren och skatteunderlaget bromsar in	3
1.2 Styrande för kommunerna	4
2. BEFOLKNING	5
3. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2019	6
3.1 Inriktningsmål för ekonomin	6
3.2 Krav på god ekonomisk hushållning – ekonomisk balans	6
3.3 Bokslut 2017, budget 2018	6
3.4 Hantering av kommunens pensionsåtagande	7
3.5 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2019-2021	8
3.6 En social inkluderingspott skapas	8
3.7 Övergång till komponentredovisning från budget 2019	9
3.8 Nämndernas nettobudgetramar inför 2019	9
3.9 Investeringsbudget 2019-2021	11
3.10 Direktiv	12
3.11 Resultatprognos 2019-2021	13
4. ÖVRIGA ANVISNINGAR	15
4.1 Driftbudget	15
4.2 Inlämning av mål- och resursplan	15
4.3 Investerings- och exploateringsplan	16
4.4 MBL i samband med budgetarbetet	17
4.5 Tidsplan för det fortsatta budgetarbetet	17
BILAGOR	
Bilaga 1 Budgetramar per nämnd	
Bilaga 2 Anslagsbindningsnivåer	

1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND

Här presenteras en lägesrapport om hur ekonomin ser ut idag, men också en bedömning om hur det kan tänkas se ut de närmaste åren. Det grundar sig på SKL:s (Sveriges Kommuner och Landstings) prognoser i ekonomirapporten från oktober och cirkulär från december 2017.

1.1 Konjunktoren och skatteunderlaget bromsar in

Den positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättning och kommunalt skatteunderlag växt snabbt under 2017 och SKL bedömer att det fortsätter så även under 2018. Från 2019 utvecklas skatteunderlaget svagare. Kommunsektorns situation blir mer problematisk när behoven fortsätter att växa. De senaste åren har de ekonomiska resultaten varit goda i kommunerna. Framöver uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader. Det kan innebära skattehöjningar och neddragningar. Långsiktigt måste effektiviteten öka och volymökningar rymmas utan ökande kostnader eller sämre kvalitet. Nya arbetssätt behöver skapas och samarbetet mellan kommunsektorn och staten måste förbättras.

1.1.1 Fortsatt bra fart i svensk ekonomi också 2018

Trots den svagare investeringstakten är det just investeringarna som är den komponent i försörjningsbalansen som växer snabbast 2015-2018. Därutöver bidrar både hushållens och offentliga sektorns konsumtion till att hålla uppe tillväxten. Däremot blir draghjälpen från utlandet inte heller framöver särskilt stor. Den snabbare tillväxten som nu förväntas i Europa är ändå relativt måttlig. SKL räknar med att BNP växer med 2,6 % 2017 och 2018. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. KPI har tillfälligt nått över 2 % men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under 2018. Normaliseringen av konjunkturläget under 2019 och 2020 innebär att BNP, sysselsättningen och skatteunderlaget utvecklas svagare än normalt. BNP-ökningen begränsas till 1,4 % 2019 samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin minskar något. Det är dock inte BNP-utvecklingen som är viktigast för skatteunderlaget, utan antalet arbetade timmar och lönesumman i hela ekonomin. Arbetslösheten pressas tillbaka och når under 2018 ner mot 6,2 %. Det kommer att vara svårt att nå lägre utan att arbetslösheten bland utrikes födda och personer som saknar utbildning minskar markant.

Under 2016 växte skatteunderlaget i snabb takt med stöd av konjunkturuppgångens starka sysselsättnings-tillväxt. Högkonjunktoren förväntas bestå under 2018 och utvecklingen är stark men svårigheterna att öka arbetade timmar tilltar. Sammanfattningsvis kommer ökningen av skatteunderlaget gradvis att avta.

Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP	3,2	2,6	2,6	1,4	1,7	1,8
Arbetade timmar	2,0	1,6	1,2	-0,4	-0,1	0,4
Arbetslöshet	6,9	6,7	6,2	6,4	6,5	6,5
Timlön, konjunkturlönestatistik	2,4	2,6	3,1	3,4	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,7	1,8	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	1,8	2,3	2,8	2,9
Realt skatteunderlag	2,6	1,4	1,1	1,0	1,0	1,1

Källa: Statistiska centralbyrån och SKL

1.1.2 Utvecklingen åren 2019–2021

SKL:s beräknade utveckling för åren 2019–2021 är ingen prognos utan en framskrivning gjord på basis av ett antal antaganden. Styrande i detta upplägg är att svensk ekonomi på sikt återgår till konjunkturell balans. Det innebär en mer normal men väsentligt långsammare utveckling av produktion och sysselsättning än tidigare då den svenska ekonomin gått från låg- till högkonjunktur. Åren 2019-2021 understiger BNP-tillväxten 2 % samtidigt som ökningen i sysselsättningen är starkt begränsad.

Den kraftiga ökningen av befolkningen i yngre och äldre åldrar är nu betydligt snabbare än den för antalet personer i yrkesverksam ålder. Historiskt har kostnaderna i kommuner och landsting dessutom ökat väsentligt snabbare än vad som följer av den demografiska behovsutvecklingen. Kraven på välfärdstjänster ökar när invånarnas inkomster och köpkraft stiger.

Investeringsstrycket på kommunsektorn är stort. Den växande befolkningen och behovet av att renovera eller ersätta äldre lokaler och anläggningar har inneburit kontinuerligt växande investeringar.

1.2 Styrande för kommunerna

1.2.1 God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans regleras i kommunallagen och innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunen måste också ha reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningen till kommande generationer. Kommunen har fastställt mål och riktlinjer kring god ekonomisk hushållning.

1.2.2 Förändring i den kommunala redovisningen

Övergången till komponentavskrivningar i den kommunala redovisningen påverkar kommunens finansiella mål vad gäller kopplingen till god ekonomisk hushållning. De finansiella målen kommer att behöva ses över och anpassas. Detta gäller framförallt kommunens resultatmål, där ett långsiktigt resultat på minst 2 % av skatter och generella statsbidrag tidigare varit ett generellt mått på god ekonomisk hushållning. Med hänsyn till de förändrade redovisningsreglerna kan det generella resultatmåttet snarare handla om minst 3 % långsiktigt, för att ligga i linje med en god ekonomisk hushållning. Även målen som handlar om investeringar och soliditet kan behöva ses över.

1.2.3 Välfärdsmiljarderna – från 52 mkr till 27 mkr

Vänersborgs kommun får 52 mkr i statsbidrag 2018, liksom under 2017, utav de så kallade välfärdsmiljarderna. Från och med 2019 sjunker statsbidraget då en större del grundar sig på antalet invånare i stället för antalet flyktingar. Det innebär en sänkning till 44 mkr år 2019, 38 mkr år 2020 och 27 mkr år 2021. Statsbidraget har bidragit till nämndernas stora tillskott i budgetarna 2017 och 2018. Från kommande års budgetar är det viktigt att ta hänsyn till att det minskar.

2. BEFOLKNING

Under hösten 2017 har en befolkningsprognos tagits fram av utvecklingskontoret. Den grundar sig på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. En av de svårare faktorerna att ta hänsyn till är effekterna av flyktingboendet i kommunen. Hur många av dem med permanent uppehållstillstånd väljer att bo kvar i Vänersborg. Prognosen sträcker sig över tio år. Flera tabeller för olika behov är framtagna.

Nedan redovisas befolkningsförändringar i olika åldersintervall av en växande befolkning i kommunen:

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	% förändring
0-4	2 253	2 314	2 361	2 404	2 452	2 540	2 574	2 601	2 621	2 632	2 630	117%
5-9	2 464	2 460	2 494	2 552	2 569	2 585	2 645	2 682	2 704	2 731	2 777	113%
10-14	2 294	2 402	2 475	2 563	2 670	2 740	2 747	2 777	2 819	2 826	2 822	123%
15-19	2 267	2 263	2 295	2 347	2 417	2 507	2 591	2 647	2 710	2 789	2 829	125%
20-24	2 244	2 168	2 157	2 177	2 193	2 255	2 238	2 243	2 252	2 274	2 292	102%
25-29	2 405	2 442	2 444	2 440	2 433	2 459	2 432	2 412	2 395	2 382	2 370	99%
30-34	2 078	2 130	2 255	2 379	2 483	2 541	2 586	2 583	2 566	2 543	2 523	121%
35-39	2 095	2 073	2 108	2 165	2 213	2 289	2 335	2 416	2 484	2 547	2 562	122%
40-44	2 254	2 211	2 177	2 157	2 176	2 217	2 209	2 235	2 272	2 299	2 337	104%
45-49	2 597	2 523	2 497	2 497	2 449	2 419	2 388	2 361	2 336	2 345	2 363	91%
50-54	2 729	2 817	2 783	2 746	2 708	2 646	2 591	2 569	2 564	2 518	2 480	91%
55-59	2 391	2 342	2 427	2 480	2 556	2 700	2 783	2 755	2 720	2 685	2 621	110%
60-64	2 287	2 356	2 325	2 351	2 366	2 359	2 321	2 396	2 440	2 504	2 622	115%
65-69	2 364	2 300	2 283	2 259	2 248	2 244	2 308	2 283	2 304	2 316	2 305	98%
70-74	2 284	2 327	2 345	2 337	2 292	2 251	2 201	2 191	2 170	2 161	2 153	94%
75-79	1 665	1 717	1 821	1 868	1 959	2 038	2 080	2 099	2 095	2 060	2 026	122%
80-84	1 176	1 211	1 199	1 264	1 313	1 335	1 383	1 469	1 513	1 592	1 655	141%
85-89	715	712	720	734	755	763	790	785	831	868	884	124%
90-94	307	317	321	314	302	312	316	323	332	342	348	113%
95-99	81	82	82	77	79	76	78	79	77	74	77	95%
100-w	5	5	6	9	9	9	9	9	9	9	9	180%
Summa	38 955	39 172	39 576	40 119	40 644	41 286	41 606	41 917	42 214	42 495	42 683	110%

Prognosresultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 3 728 personer.
- De flesta åldersgrupperna ökar.
- Antalet barn och ungdomar i grupperna från 0 - 14 år ökar med i genomsnitt 122 personer per år. Detta är kopplat till att prognosen är baserad på ett ökat bostadsbyggande av småhusområden under perioden.
- Antalet ungdomar i gymnasieåldern (15-19 år) har legat ganska konstant men från år 2018 börjar också denna grupp öka.
- Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 689 personer fram till år 2026.

3. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2019

3.1 Inriktningsmål och riktlinjer för ekonomin och god ekonomisk hushållning

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten för god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin. God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås samt att riktlinjerna följs. I den gällande mål- och resursplanen 2018-2020 anges följande mål:

Vänersborgs kommuns verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning:

- *Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som Kommunfullmäktige delegerat till dem.*
- *Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt.*
- *Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang eftersträva en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar.*

I Mål- och resursplanen anges även riktlinjer för god ekonomisk hushållning i verksamheten, vilka kan ses som ett förtydligande till kapitel 11 (Ekonomisk förvaltning) i kommunallagen. Vänersborg har även fastlagt särskilda riktlinjer för hanteringen av resultatutjämningsreserven och maximerat den till 50 mkr. Hittills har inte reserven utnyttjats.

Förslag om **finansiella mål** läggs till kommunfullmäktige i samband med förslag om mål- och resursplan 2019-2021 i juni 2018.

3.2 Krav på god ekonomisk hushållning - ekonomisk balans

Enligt kommunallagen ställs krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning och redovisa ekonomisk balans. Föreskrifterna i kommunallagen om balanskrav innebär i korthet att årsbudgeten *skä upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna*.

Kommunen kan fastställa en budget som inte är i balans, om det föreligger synnerliga skäl. Om årets resultat i årsredovisningen är mindre än noll kronor, ska det negativa resultatet regleras och det egna kapitalet återställas senast tre år efter att det negativa resultatet uppkommit. Vid underskott ska en åtgärdsplan upprättas som anger hur det egna kapitalet ska återställas. Fullmäktige har möjlighet att besluta att inte reglera ett negativt resultat, om det uppkommit till följd av orealiserade förluster i värdepapper.

Riksdagen har kompletterat befintlig lagstiftning om god ekonomisk hushållning. Det innebär att kommunen utifrån reglerna om balanskravet kan öppna upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv. Lokala riktlinjer krävs för att hantera en eventuell resultatutjämningsreserv.

Förslag om riktlinjer för god ekonomisk hushållning liksom ekonomiska styrprinciper ges till kommunfullmäktige i samband med förslag om mål- och resursplan 2019-2021 i juni 2018.

3.3 Bokslut 2017 och budget 2018

I 2017 års preliminära bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 76 mkr, vilket är 53 mkr bättre än budget. Nämnderna visar ett överskott med 7 mkr, skatteintäkter och generella statsbidrag 28 mkr, finansförvaltningen 7 mkr och finansnettot 11 mkr.

I 2018 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +24 mkr. I SKL:s senaste prognos från december

2017 har dock skatte- och statsbidragsintäkterna minskat. För att uppnå 1-% målet ska resultatet vara minst 23 mkr. Soliditeten är 2018 budgeterad till 43 %, vilket är två procentenheter lägre än 2017. Det innebär att målet om förbättrad soliditet inte uppnås 2018.

Nämndernas budgetramar justerades i budget 2018. Medel för att finansiera effekter av 2018 års löneavtal budgeterades centralt. Ettårsanslagen från budget 2017 togs bort. Nämnderna har kompenserats för höjt personalomkostnadspålägg. I övrigt justerades nämndernas budgetramar 2018 sammantaget med +46,4 mkr enligt följande: Barn- och utbildningsnämnden +31,7 mkr, Byggnadsnämnden +0,4 mkr, Kommunfullmäktige +0,3 mkr, Kommunstyrelsen -2,2 mkr, Kultur- och fritidsnämnden +1,0 mkr, Samhällsbyggnadsnämnden +2,5 mkr, Socialnämnden +10,1 mkr, Valnämnden +0,1 mkr, Överförmyndarnämnden +2,5 mkr.

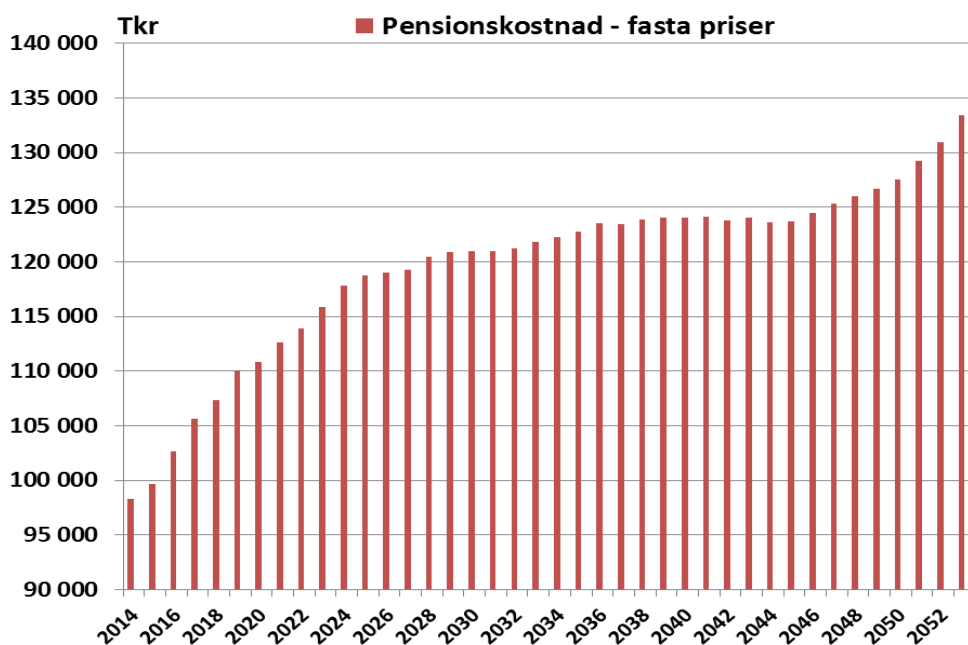
3.4 Hantering av kommunens pensionsåtagande

Kommunerna redovisar pensionskostnaderna enligt den s.k. blandmodellen, vilket i korthet innebär att:

- Pensionsskulden, intjänad t.o.m. 1997-12-31, redovisas som en ansvarsförbindelse.
- Fr.o.m. 1998 redovisas intjänad pension inklusive löneskatt som en avsättning i balansräkningen respektive, kostnad i resultaträkningen och ränteuppräknas.
- Sedan 2006-01-01 gäller pensionsavtalet KAP-KL. Jämfört med det tidigare pensionsavtalet ökar den avgiftsbestämda delen och den förmånsbestämda minskar. Avtalets förmånsbestämda del är nu kopplad till inkomstbasbeloppet. Det innebär att den är förankrad till löneutvecklingen i ekonomin och har samma "golv" som "tak" i det allmänna pensionssystemet.
- I kommunens pensionspolicy anges att de år kommunen har ekonomiska förutsättningar kan delar av pensionsåtagandet tryggas genom försäkring eller på annat sätt. Vissa år har kommunen gjort avsättningar för att minska ansvarsförbindelsen. (2007 avsattes 30 mkr, 2008 avsattes 5 mkr, 2009 och 2012 avsattes 20 mkr per år och 2013 avsattes 15 mkr).

KPA har tagit fram en långtidsprognos som visar Vänersborgs kommuns pensionskostnader åren 2014 till 2053. Prognosen visar att den årliga pensionskostnaden i fasta priser ökar med ca 20 mkr mellan år 2014 och 2024.

Diagram: Långtidsprognos för pensionskostnader i Vänersborgs kommun

3.5 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2019-2021

Inför arbetet med budget för 2019 har gällande mål- och resursplan stämts av mot SKL:s prognoser över förväntad utveckling av skatteunderlaget. Bedömningen av inkomstutvecklingen har sedan kompletterats med uppdaterade bedömningar över såväl inflation som lönekostnadsutveckling. Av tabellen nedan framgår de övergripande förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen som budgetanvisningarna för planperioden 2019-2021 nu baserar sig på.

Tabell: Ekonomiska förutsättningar inför 2019

Underlag	2017	2018	2019	2020	2021
Skatteberäkning	4,8 %	3,5 %	3,2 %	3,4 %	3,9 %
Inflationskompens.	0,0 %	1,3 %	1,0 %	2,8 %	2,9 %
Internränta	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %

Skatteintäkternas/generella statsbidrags uppräknings mellan åren baserar sig på en prognos från SKL 2017-12-21. Prognosen är minskad med 250 kr/invånare per år.

Inflationen i ramarna för 2019 har kostnadsbudgeten liksom intäktsbudgeten för respektive nämnd räknats upp med 1,0 %.

Löneutvecklingen under 2019 prognostiseras till ca 43 mkr. Under 2018 beräknas löneutvecklingen till ca 59 mkr. Nämndernas budgetramar inför 2019 är baserade på 2017 års lönenivå. Dessa får senare kompletteras med tillkommande kostnader för löneavtal under 2018-2019 inom ramen för centralt avsatta budgetmedel i mål- och resursplan.

Internräntan är oförändrad 1,75 %. Eventuellt kommer justeringar att göras i samband med mål- och resursplansprocessen.

Personalomkostnadspålägget höjs från 38,33 % till 39,17 %. Även budget 2018 har justerats för höjt personalomkostnadspålägg enligt beslut av kommunfullmäktige i januari 2018.

3.6 En social inkluderingspott skapas

I budget 2019 skapas en social inkluderingspott under kommunstyrelsen. Den är till för att motverka utanförskap i kommunen och ska omfatta alla invånare. Den ska också stimulera nämnder och förvaltningar till samverkan för att tillsammans hitta verksamheter/projekt som snabbare kan leda till sysselsättning och jobb eller ge barn, ungdomar och äldre en meningsfull fritid.

Förvaltningarna kan söka medel ur potten och det ska finnas en beskrivning av verksamheten/projektet, ett budgetförslag och ett tydligt mål. Det krävs också samverkan av flera nämnder och förvaltningar, minst två. Beslut om verksamheter/projekt tas av kommundirektören efter samråd och beredning med KDL.

Sociala inkluderingspotten består av pengar från nämnderna (0,5 %) och de pengar som minskningen av "välfärdsmiljonerna" motsvarar. Detta utgör 19,3 mkr i potten.

Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram ett regelverk för den sociala inkluderingspotten. Kommunstyrelsen ska fatta beslut om regelverket i anslutning till förslaget om Mål- och resursplan 2019-2021.

3.7 Övergång till komponentredovisning från och med budget 2019

Sedan några år tillbaka har kommunerna gått över till s.k. komponentredovisning, vilket kortfattat innebär att en investering i en byggnad eller anläggning delas in i olika delar (komponenter) med olika beräknad ekonomisk livslängd. Som ett exempel kan stommen i en byggnad skrivas av på 70 år medan teknisk utrustning skrivs av på 15 år. När den tekniska utrustningen i exemplet sen byts ut efter cirka 15 år sker detta som investering, när det tidigare bokfördes som en underhållskostnad på driftbudgeten. Under ett antal år blir effekten högre investeringsutgifter och lägre driftkostnader. På längre sikt kommer avskrivningskostnaderna att öka. Det innebär att budgeten för underhåll av fastigheter och gator/vägar måste flyttas från driftbudgeten till investeringsbudgeten då underhållet nu redovisas som investering.

Från och med budget 2019 anpassas budgeten till komponentredovisningen och 19 mkr överförs för underhåll av fastigheter och 4 mkr för underhåll av gator från driftbudgeten till investeringsbudgeten. Det är nämndernas budgetar för internhyror och Samhällsbyggnadsnämndens budget för gatuunderhåll som justeras ned då kostnaden på driften minskar. Förändringen är ett nollsummespel för nämnderna. Förbättringen av kommunens budgeterade resultat, som följer när budgeten anpassas till komponentredovisningen, behöver årligen tillföras driftbudget igen för att finansiera investeringsunderhållet. Det innebär att kommunens finansiella resultatmål behöver justeras. Idag har kommunen ett resultatmål om 1 % på kort sikt och 2 % på lång sikt. Det bör justeras till minst 2 % på kort sikt och 3 % på lång sikt. Dessa underhållsinvesteringar kan inte, med beaktande av god ekonomisk hushållning, lånefinansieras.

3.8 Nämndernas nettobudgetramar inför 2019

Ett särskilt upprättat material, *Omvärldsanalys 2019-2021*, har gemensamt arbetats fram av kommunens förvaltningar. Syftet är att skapa en kommungemensam omvärldsbild för att ge ökade förutsättningar för en dialog kring aktuella framtidsfrågor. Syftet är också att skapa beredskap för framtida behov och förändringar och visa på utmaningar och möjligheter. Materialet har presenterats för budgetberedningen i samband med den gemensamma presidieöverläggningen i arbetet med ramsättningen av budget 2019.

En *social inkluderingspott* budgeteras under kommunstyrelsen. Förvaltningarna kan ansöka om medel ur potten för att driva projekt som bidrar till social inkludering. Finansiering sker genom omfördelning från nämnderna dels baserat på 0,5 % (11,3 mkr) av nämndernas nettobudgetramar i budget 2018, dels sänkta statsbidrag (8,0 mkr). I kommunens budget för statsbidrag har hänsyn tagits till att statsbidragen minskar, därför kan reduceringen av nämndernas budgetramar omfördelas till kommunstyrelsens sociala inkluderingspott. Fördelningen av reduceringarna grundar sig på de tillskott som respektive nämnd fick i samband med fördelningen i budget 2017 av de s.k. välfärdsmiljonerna. Den sociala inkluderingspotten omfattar totalt 19,3 mkr.

Samtliga nämnders budgetramar har justerats för 1 % inflation. Då *personalomkostnadspålägget* höjs från 38,33 % till 39,17 %, justeras nämndernas budgetramar upp och kostnaderna ökar i motsvarande omfattning.

Budget 2019 anpassas efter *komponentredovisning*. Det innebär att driftbudgeten för underhåll av fastigheter och gator överförs till investeringsbudgeten. De förhyrande nämndernas budgetar justeras ned med sammanlagt 19 mkr. Hyreskostnaden minskar i motsvarande omfattning. Samhällsbyggnadsnämndens budgetram justeras ned med 4 mkr då underhållet av gator överförs till investeringsbudgeten.

Mot bakgrund av KSAU:s budgetberedning justeras nämndernas budgetramar enligt följande:

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2019 fastställs till 747 996 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas dels 0,5 % av nettobudgetramen, 3 788 tkr, dels nämndens andel av det sänkta statsbidraget, 2 697 tkr. Inflationskompensationen

ökar ramen med 2 312 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 3 457 tkr. Hyresbudgeten sänks med 8 943 tkr för anpassning till komponentredovisningen.

Byggnadsnämndens budgetram 2019 fastställs till 15 587 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas dels 0,5 % av nettobudgetramen, 79 tkr, dels nämndens andel av det sänkta statsbidraget, 90 tkr. Inflationskompensationen minskar ramen med 50 tkr och höjt personalomkostnadspålägg tillför ramen 127 tkr. Hyresbudgeten sänks med 131 tkr för anpassning till komponentredovisningen.

Kommunfullmäktiges budgetram 2019 fastställs till 2 497 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgeten, 13 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 9 tkr.

Kommunstyrelsens budgetram 2019 fastställs till 373 494 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgetramen, 1 753 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 2 968 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 361 tkr. Hyresbudgeten sänks med 492 tkr för anpassning till komponentredovisningen. Anslaget till projektet Wargön Innovation sänks från 2 400 tkr till 1 357 tkr enligt plan. I budget 2018 omfördelades 1 100 tkr tillfälligt till Överförmyndarnämnden. Dessa pengar återförs till Kommunstyrelsen i budget 2019. Då kommunen ska vara värd för bandy-VM under 2019 budgeteras ett tillfälligt anslag om 400 tkr. För delfinansiering av det drogförebyggande arbetet tillförs 60 tkr. Till en social inkluderingsfond avsätts 19 315 tkr vilka har omfördelats från samtliga nämnder. Kommunstyrelsens förfogandeanslag utökas med 2 000 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2019 fastställs till 104 005 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas dels 0,5 % av nettobudgetramen, 548 tkr, dels nämndens andel av det sänkta statsbidraget, 629 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 682 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 308 tkr. Hyresbudgeten sänks med 5 693 tkr för anpassning till komponentredovisningen. Nämnden får 230 tkr i ettårsanslag till bandy-VM 2019.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2019 fastställs till 6 782 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgetramen, 34 tkr. Inflationskompensationen minskar ramen med 17 tkr och höjt personalomkostnadspålägg tillför ramen 51 tkr.

Revisionens budgetram 2019 fastställs till 1 220 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgetramen, 6 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 8 tkr.

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2019 fastställs till 72 083 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas dels 0,5 % av nettobudgetramen, 389 tkr, dels nämndens andel av det sänkta statsbidraget, 180 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 245 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 362 tkr. Hyresbudgeten sänks med 1 708 tkr och budgeten för gator med 4 000 tkr för anpassning till komponentredovisningen. Under 2018 hade nämnden 2 000 tkr i ett tillfälligt anslag för underhåll av broar som tas bort i budget 2019.

Socialnämndens budgetram 2019 fastställs till 930 534 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas dels 0,5 % av nettobudgetramen, 4 677 tkr, dels nämndens andel av det sänkta statsbidraget, 4 404 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 671 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 5 519 tkr. Hyresbudgeten sänks med 2 033 tkr för anpassning till komponentredovisningen.

Valnämndens budgetram 2019 fastställs till 610 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgetramen, 3 tkr. Valnämnden behåller extratillskottet om 145 tkr då även 2019 är ett valår.

Överförmyndarnämndens budgetram 2019 fastställs till 5 070 tkr. Jämfört med budget 2018 har följande justeringar gjorts: Till kommunens sociala inkluderingspott omfördelas 0,5 % av nettobudgetramen, 25 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 7 tkr och höjt personalomkostnadspålägg med 33 tkr. Under 2018 hade nämnden ett tillfälligt anslag om 1 100 tkr som tas bort i budget 2019.

Av Bilaga 1 framgår hur nämndernas nettobudgetramar förändras.

Sammanfattning av nämndernas budgetramar 2019:

(inklusive justeringar enligt ovan)

Nettoanslag, tkr	Budget 2019	Andel %	Budget 2018	Andel %
Barn- och utbildningsnämnden	747 996	33,1%	757 655	33,4%
Byggnadsnämnden	15 587	0,7%	15 809	0,7%
Kommunfullmäktige	2 497	0,1%	2 500	0,1%
Kommunstyrelsen	373 494	16,5%	350 578	15,5%
Kultur- och fritidsnämnden	104 005	4,6%	109 655	4,8%
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	6 782	0,3%	6 781	0,3%
Revisionen	1 220	0,1%	1 218	0,1%
Samhällsbyggnadsnämnden	72 083	3,2%	79 753	3,5%
Socialnämnden	930 534	41,2%	935 458	41,3%
Valnämnden	610	0,0%	613	0,0%
Överförmyndarnämnden	5 070	0,2%	6 155	0,3%
Totalt, nämnderna	2 259 877	100,0%	2 266 175	100,0%

Samtliga nämnder ansvarar för driftkostnader/kapitalkostnader som följer av nämndens investeringar. Några opåverkbara kostnader finns inte. I de fall kommunstyrelsen av näringspolitiska skäl beslutar om investeringar som får driftkostnadskonsekvenser för samhällsbyggnadsnämnden, har kommunstyrelsen ett medansvar för att budgettäckning sker.

Anslagsbindningsnivåerna enligt mål- och resursplan 2018 gäller även för 2019. Dock vill kommunstyrelsen även i fortsättningen ha möjlighet att följa vad grundskola respektive förskola kostar. Det samma gäller kultur och fritidsnämnden där kommunstyrelsen vill följa nämnd, kultur och bibliotek samt arena och fritid samt musik och ungdom. Det innebär att dessa verksamheter ska särredovisas i mål- och resursplan, årsredovisning samt delårsrapporter. Nämnderna har dock möjlighet att göra omfördelningar mellan verksamheterna, då det är en anslagsbindningsnivå.

Kostnader för *löneavtal 2018 och 2019* budgeteras centralt.

3.9 Investeringsbudget 2019-2021

Investeringsbudgeten omfattar tre år, och innehåller budget för innevarande år (2019) och en plan för de två kommande åren (2020-2021).

3.9.1 Investeringsramar

Nämndernas investeringsramar motsvaras av mål- och resursplan 2018-2022.

För planens första år, budget 2019, är det endast i undantagsfall som nya objekt kan föreslås då kommunens investeringsbudget är omfattande och utrymmet för att finansiera nya investeringar (driftkostnaden) är den hyrande nämndens ansvar. Alternativet är att nämnden stryker eller flyttar fram planerade investeringar i tiden, till förmån för nya förslag.

3.9.2 Fastighetsinvesteringar

I årets budgetprocess ska nämnderna lämna förslag till fastighetsinvesteringar till samhällsbyggnadsnämnden som sen har i uppdrag att föreslå fastighetsinvesteringar till budgetberedningen. Det innebär att samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att ramen för fastighetsinvesteringar hålls och att förslagen är realistiskt kalkylerade i pengar och tid så långt det är möjligt.

Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska anges per objekt/projekt och *preciseras ytterligare i tiden*. Vilken månad under året beräknas investeringen påbörjas och vilken månad den avslutas. Det gäller för investeringsobjekt över 1,0 mkr. Det gäller inte inventarier. En ny mall har tagits fram där ytterligare information ska framgå till budgetberedningen om fastighetsinvesteringarna.

Under hösten 2017 och januari 2018 har samhällsbyggnadsnämnden haft överläggningar med de hyrande nämnderna om kommande lokalbehov. Det är av största vikt att de hyrande nämnderna och samhällsbyggnadsnämnden för dialog om nämndernas lokalbehov och önskemål kring fastighetsinvesteringar. Detta för att öka den gemensamma kunskapen om kommunens befintliga fastighetsbestånd inklusive förhyrda lokaler, samt för att kunna förse kommunfullmäktige med tillräckliga beslutsunderlag.

3.9.3 Konsekvenser för driftbudgeten

Nämnderna ska beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur dessa ryms inom befintlig budgetram.

3.9.4 Tilläggsanslag i investeringsbudget 2018

Samhällsbyggnadsnämnden har fattat beslut om att begära tilläggsanslag i investeringsbudget 2018. I nämndens budget 2017 finns ett antal pågående projekt som inte hann slutföras under 2017. Nämnden begär att få tillskott i budget 2018 motsvarande kvarvarande anslag. Det gäller 4,1 mkr inom gatuenheten, 24,0 mkr inom VA och 7,2 mkr inom fastighetsenheten, sammanlagt 35,3 mkr. Därutöver har samhällsbyggnadsförvaltningen aviserat om ytterligare ett ärende som gäller tilläggsanslag för den pågående renoveringen av kommunhuset. Kommunstyrelsen kommer att behandla förslagen från samhällsbyggnadsnämnden den 14 mars och kommunfullmäktige fattar beslut den 28 mars. Besluten kan komma att påverka budgetprocessen kring investeringarna.

3.10 Direktiv

3.10.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska fatta beslut om och presentera sina budgetförslag inom ram med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. Kommunstyrelsens arbetsutskott kommer att följa upp nämndernas ramanpassningsarbete i tät dialog med nämndernas presidier.

3.10.2 Bruttobudgetering

Nämnderna ska budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag ska budgeteras på både intäktssidan som kostnadssidan.

3.10.3 Investeringar

Kommunstyrelsens budgetberedning konstaterar att det ekonomiska utrymmet för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av nämndernas nyinvesteringar är respektive nämnds ansvar. Nämnderna uppmanas därför att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet vad gäller att föra fram nya investeringsprojekt.

3.10.4 Specialdestinerade statsbidrag

Respektive nämnd har i uppgift att bevaka vilka eventuella specialdestinerade statsbidrag som finns att söka. Dessa ska budgeteras som intäkt och som kostnad.

3.10.5 Internprissättning

Prisjustering för interna tjänster kan ske inom ramen för ev. inflationskompensation enligt budgetförutsättningarna. Helt intäktsfinansierad verksamhet kan även justera priserna för den budgetkompensation som köpande nämnder får vid förändrat personalomkostnadspålägg, löneökning till följd av lönerevision och justerad internränta. Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

3.11 Resultatprognos 2019-2021

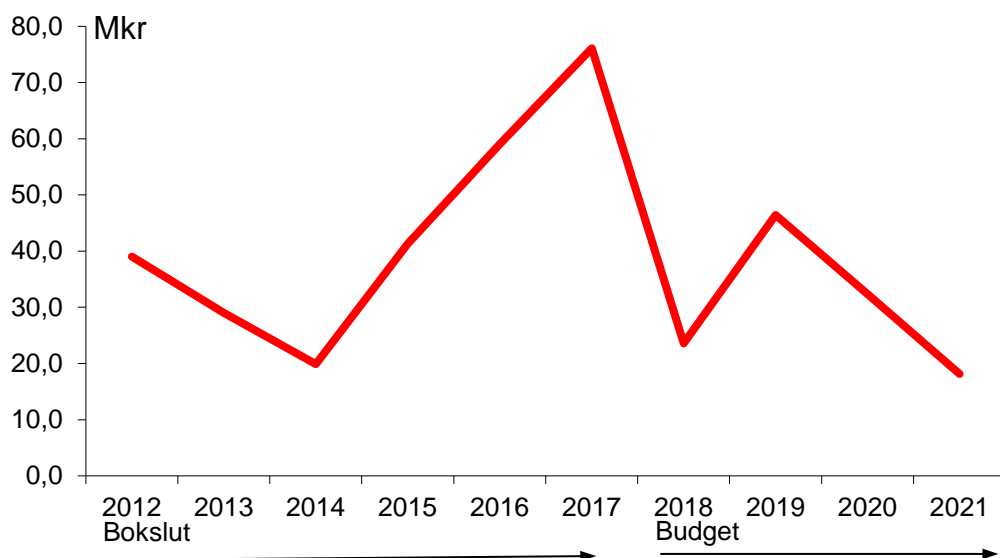
Av tabellen framgår en resultaträkning för preliminärt bokslut 2017, 2018 års beslutade resultatbudget samt en resultatprognos för 2019-2021.

Tabell: Resultaträkningsplan 2017-2021

Resultatbudget, Mkr	Prel. Bokslut 2017	Justerad Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 021,1	-2 130,5	-2 158,4	-2 231,7	-2 303,0
Årets pensionskostnader	-132,3	-133,6	-145,1	-151,9	-159,2
Avskrivningar och nedskrivningar	-87,8	-86,5	-88,4	-90,9	-93,2
S:a verksamhetens nettokostnader	-2 241,2	-2 350,6	-2 392,0	-2 474,4	-2 555,5
Skatteintäkter/gen.statsbidrag	2 308,1	2 384,8	2 451,9	2 523,0	2 593,0
Finansiella intäkter	16,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Fin. uppräknig av pensionsskuld	-2,1	-3,6	-4,5	-5,3	-7,4
Övriga finansiella kostnader	-4,7	-10,0	-12,0	-14,0	-15,0
S:a finansiella kostnader	-6,8	-13,6	-16,5	-19,3	-22,4
Resultat före extraord. poster	76,1	23,6	46,4	32,3	18,1
Extraord. intäkter					
Extraord.kostnader					
Årets resultat	76,1	23,6 *)	46,4 *)	32,3 *)	18,1

*) Från och med budget 2019 ingår 23 mkr i resultaten som avser komponentredovisningen.

Diagram: Resultatutveckling per år, 2012-2021 (förändring av eget kapital)

Resultatutvecklingen har under perioden 2012-2017 varit positiv med en topp på +76 mkr 2017. År 2012 var resultatet +35 mkr för att sjunka till +29 mkr respektive +20 mkr åren 2013 och 2014. Åren 2015 och 2016 ökade resultaten till +41 mkr respektive +59 mkr.

I bokslut 2017 visar nämnderna sammanlagt överskott om +7 mkr varav Kommunstyrelsen står för +24 mkr av överskottet. De fyra stora nämnder visar underskott där Socialnämnden står för -14 mkr och Barn- och utbildningsnämnden -2 mkr. I budget 2018 är resultatet budgeterat till + 24 mkr.

2019 är resultatet budgeterat till 46 mkr för att sjunka till 32 respektive 18 mkr de kommande åren. Resultatet sjunker dels då statsbidragen kommer att minska men framförallt för att utvecklingen av skatteintäkter inte är lika stor som kostnadsutvecklingen.

I *Årets resultat*, från och med budget 2019 och framåt, ingår en resultatökning som en konsekvens av övergången till komponentredovisningen. När budgeten för underhåll av fastigheter och gator flyttas från drift till investering förbättras resultatet med 23 mkr per år. Men då 2 mkr årligen tillförs verksamhetens netto-driftkostnader för finansiera investeringsunderhållet, sjunker resultatet med 2 mkr per år. Det är också en orsak till varför resultatet sjunker i planen för 2020 och 2021.

4. ÖVRIGA ANVISNINGAR

4.1 Driftbudget

Liksom föregående år svarar respektive nämnd själv för att ta fram den information som behövs för ett fungerande budgetarbete. Som stöd för arbetet finns budgetrutiner i ekonomisystemet Raindance.

Den detaljbudget som bildar underlag för nämndens budgetförslag inför 2019 registreras *direkt i ekonomisystemet på verifikationstyp BUDGKF*. Lägsta nivå för inrapportering är **ansvar, konto, verksamhet och motpart**. Där det krävs uppföljning på enhetsnivå ska även objektskoden **enhet** användas. All budgetinrapportering sker i kronor. Ekonomikontoret kan komma att utfärda ytterligare anvisningar om detta. Interna poster ska stämmas av både inom respektive nämnd och mellan nämnder så att kostnader och intäkter visar netto noll.

Av inrapporterad budget på kontonivå (med motpart) ska framgå:

Intäkter: statsbidrag, taxor och övriga intäkter

Kostnader: lönekostnad, personalomkostnad, avskrivning, intern ränta, material, hyreskostnad och övriga omkostnader

2018-10-31 ska detaljbudgeten vara inrapporterad i Raindance utifrån Kommunfullmäktiges beslut om Mål- och resursplan 2019-2021.

4.1.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska presentera sina budgetförslag inom ram. Personalkostnader ingår i ramarna med 2017 års budgetnivå. Tilläggsanslag för ökade lönekostnader enligt avtal för 2018 och 2019 budgeteras tills vidare centralt och kommer att fördelas ut till respektive nämnd utifrån förhandlingsutrymme. Eventuell ökning utöver centralt avsatta medel får finansieras inom nämndernas budgetramar med eventuell lägre bemanning som följd. Personalomkostnader budgeteras med 39,17 % av lönekostnaden, vilket baseras på SKL:s cirkulär avseende kommunalt anställda.

4.1.2 Intern ränta

Internräntan är oförändrad 1,75 %.

4.1.3 Budgetramar

Budgetramar per nämnd baserar sig på 2018 års beslutade budget kompletterat med effekter av 2017 års löneavtal samt beslutade övriga justeringar t.o.m. januari 2018. Budgetramar framgår av bilaga. 1.

4.2 Inlämning av mål- och resursplan

Senast den 23 april ska respektive nämnd lämna in sin mål- och resursplan. Materialet lämnas via nätet i de mallar som ekonomistaben anvisar. Justerade MBL-protokoll och nämndsprotokoll lämnas till ekonomistaben.

Mål- och resursplanen ska vara skriven i Word med typsnitt Arial 10p utan understrykningar. Se vidare *Skrivregler för ekonomisk redovisning* som återfinns på intranätet, ekonomi/anvisningar.

Utformningen av mål- och resursplan 2019-2023 ska ske enligt följande rubriker:

1. Verksamhetsbeskrivning

En väldigt kort (2-3 rader) och inledande beskrivning om nämndens verksamheter. Här anges även de volyymmått som kan belysa verksamhetens utveckling mellan åren. Tänk på att utförliga verksamhetsbeskrivningar ska göras i verksamhetsplanen som respektive nämnd har i uppdrag att göra inför varje år.

2. Förväntade resultat

Nämnderna ska presentera sina förväntade resultat, utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.

3. Verksamhetsförändringar/ramanpassning

Eventuella verksamhetsförändringar samt konsekvenser anges här. Nämnderna ska utförligt beskriva åtgärder till ramanpassning. Under denna rubrik beskrivs även övriga förändringar i verksamhetens omfattning och inriktning som bedöms vara av betydelse. Eventuella förslag till *nya/förändrade taxor* anges under en egen rubrik. Denna text ingår inte i dokumentet Mål- och resursplan, den skrivs i en bilaga som kommer att bifogas till budgetberedningen.

4. Ekonomiska resurser

I planen anges en *resultaträkning* med budget 2019 och budget 2018 samt bokslut 2017. Dessutom anges en *anslagsbindningsrapport* med budget 2019, intäkter, kostnader och netto per anslagsbindningsnivå. De ekonomiska resurserna bruttoredo visas i resurstableåer med följande layout:

RESULTATRÄKNING Mkr

Mkr	Budget 2019	Budget 2018	Bokslut 2017
Statsbidrag			
Övriga intäkter			
Summa intäkter			
Personalkostnader			
Omkostnader			
Ränta			
Avskrivning			
Summa kostnader			
Nettokostnader			

BUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ MKR

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ MKR	Intäkt -19	Kostnad -19	Netto -19
Anslagsbindningsnivå 1			
Anslagsbindningsnivå 2			
Summa			

BUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ TKR

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ TKR	Netto -19
Anslagsbindningsnivå 1	
Anslagsbindningsnivå 2	
Summa	

För balansräkningsenheter redovisas de ekonomiska resurserna i en resultaträkning och balansräkning.

4.3 Investerings- och exploateringsplan

Varje nämnd ska i mål- och resursplan Del III, per huvudverksamhet, ange planerad investeringsnivå för åren 2019-2021. Redovisningen ska ske brutto och anges i 2018 års prisnivå. Respektive projekt kommenteras kortfattat. Ökade kapitalkostnader för nyinvesteringar får bäras inom respektive nämnds ramar. För att förenkla och tydliggöra arbetet med investeringsbudgeten ska dessutom planerade investeringar anges per anslagsbindningsnivå i Del II i resurstableåer med följande layout:

INVESTERINGSBUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ Mkr

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ Mkr	2019	2020	2021
Anslagsbindningsnivå 1			
Anslagsbindningsnivå 2			
Summa			

I Del II ska också beskrivas vilka konsekvenser som investeringar får för driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram. Nämnder som hyr fastigheter ska beskriva hur eventuellt ökade hyreskostnader, som följer av fastighetsinvesteringar, påverkar nämndens driftbudget och hur den ökade hyran ryms inom befintlig budgetram. Samhällsbyggnadsnämnden begär budget för fastighetsinvesteringar. Där ska framgå ytterligare information så som projekttid, totalt anslag, utgift t.o.m. 2018 och investeringsbudget för 2019-2021. Dessutom ska varje projekt kommenteras ytterligare i text, t.ex. om investeringen avser nybyggnad

eller renovering, vart fastigheten är belägen, hur många användare den avser (elever, barn etc) om investeringen påverkar andra fastigheter osv. En särskild mall finns för detta ändamål.

Inlämning av investerings- och exploateringsplan sker tillsammans med mål- och resursplan den 23 april 2018.

4.4 MBL i samband med budgetarbetet

MBL enligt § 11 och § 19 ska genomföras på facknämnds nivå. Protokoll ska bifogas förslaget till mål- och resursplan. Om budgetförslaget återremitteras för omprioritering, ska facknämnden genomföra ny MBL-förhandling och bifoga protokoll till det ändrade budgetförslaget.

4.5 Tidsplan för det fortsatta budgetarbetet – Mål- och resursplan 2019-2021 (MRP)

Datum	Tid	Forum	Aktivitet
23-apr		Nämnderna lämnar sina budgetförslag, förslagen ska vara beslutade i nämnderna. Kommunfullmäktiges presidie lämnar förslag om revisionens budget.	
25-apr	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för KD, SD, V och VF	Inledning och förberedelse inför de enskilda presidieöverläggningarna
26-27 april		ENSKILDA PRESIDIEÖVERLÄGGNINGAR: Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för KD, SD, V och VF möte med:	MRP 2019-2021
26-apr	kl 08.30-10.30	Socialnämnden	MRP 2019-2021
	kl 10.30-12.00	Barn- och utbildningsnämnden	MRP 2019-2021
	kl 15.30-16.00	Miljö- och hälsoskyddsnämnden	MRP 2019-2021
	kl 16.00-16.30	Kultur- och fritidsnämnden	MRP 2019-2021
	kl 16.30-17.00	Överförmyndarnämnden	MRP 2019-2021
27-apr	kl 08.30-09.30	Samhällsbyggnadsnämnden	MRP 2019-2021
	kl 10.00-11.30	Samhällsbyggnadsnämnden fastighetsinvesteringar	MRP 2019-2021
	kl 11.30-12.00	Byggnadsnämnden	MRP 2019-2021
28-apr	--- 16 maj	Partierna arbetar med MRP	MRP-förslag mejlas senast 16 maj till ewa.lundqvist@vanersborg.se
03-maj	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för KD, SD, V och VF	Nya ekonomiska förutsättningar
17-maj	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för KD, SD, V och VF	Handling klar, MRP 2019-2021
22-maj	kl 08.30-10.30	MBL förhandling/information	MRP 2019-2021
25-maj	kl 08.30-10.30	MBL förhandling/information	MRP 2019-2021
04-jun		KS	MRP 2019-2021
20-jun		KF	MRP 2019-2021
Budgetberedning hösten 2018			
29-okt		Ordinarie KSAU inför KS 2018-11-07	MRP 2019-2021
07-nov		KS	MRP 2019-2021
21-nov		KF	Beslut om skattesats och MRP 2019-2021 av nyvalt kommunfullmäktige

Bilagor: 1. Budgetramar per nämnd
2. Anslagsbindningsnivåer

Budgetramar per nämnd

Samtliga belopp i Tkr

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Intern ränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
<u>Barn- & utbildningsnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-107 200	537 600	324 957	157	2 141	864 855	757 655
Höjt po		3 265				3 265	3 265
po köpta tjänster sbn			192			192	192
Inflationskompensation	-961		3 250	2	21	3 273	2 312
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-2 697			-2 697	-2 697
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-3 788			-3 788	-3 788
Sänkt hyra komponentredovisning			-8 943			-8 943	-8 943
S:a budgetram 2019	-108 161	540 865	312 971	159	2 162	856 157	747 996
<u>Byggnadsnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-12 186	20 763	6 402	83	747	27 995	15 809
Höjt po		126				126	126
po köpta tjänster sbn			1			1	1
Inflationskompensation	-122		64	1	7	72	-50
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-90			-90	-90
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-79			-79	-79
Sänkt hyra komponentredovisning			-131			-131	-131
S:a budgetram 2019	-12 308	20 889	6 167	84	754	27 894	15 587
<u>Kommunfullmäktige</u>							
S:a budgetram 2018	0	1 561	939			2 500	2 500
Inflationskompensation	0		9			9	9
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-13			-13	-13
S:a budgetram 2019	0	1 561	935	0	0	2 496	2 497
<u>Kommunstyrelsen</u>							
S:a budgetram 2018	-46 097	58 509	335 373	169	2 624	396 675	350 578
Höjt po		355				355	355
po köpta tjänster sbn			6			6	6
Inflationskompensation	-413		3 354	2	26	3 382	2 968
Wargön Innovation ettårsanslag 2018			-2 400			-2 400	-2 400
2019 budgeteras ettårsanslag			1 357			1 357	1 357
KS förfogandeanslag, varav 1 100 fr ÖF som var ettårsanslag 2018 omfördelat fr KS			3 100			3 100	3 100
Bandy-VM KS 171220, ettårsanslag			400			400	400
KS 1611 drogsamordn			60			60	60
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-1 753			-1 753	-1 753
Social inkluderingspott			19 315			19 315	19 315
Sänkt hyra komponentredovisning			-492			-492	-492
S:a budgetram 2019	-46 510	58 864	358 319	171	2 650	420 004	373 494

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Intern ränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
<u>Kultur- och fritidsnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-23 250	41 412	90 075	108	1 310	132 905	109 655
Höjt po		251				251	251
po köpta tjänster sbn			57			57	57
Inflationskompensation	-233		901	1	13	915	682
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-629			-629	-629
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-548			-548	-548
Sänkt hyra komponentredovisning			-5 693			-5 693	-5 693
Bandy-VM KS 171220, ettårsanslag			230			230	230
S:a budgetram 2019	-23 483	41 663	84 392	109	1 323	127 488	104 005
<u>Miljö- och hälsoskyddsnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-3 034	8 480	1 335			9 815	6 781
Höjt po		51				51	51
Inflationskompensation	-30		13			13	-17
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-34			-34	-34
S:a budgetram 2019	-3 064	8 531	1 314	0	0	9 846	6 782
<u>Revisionen</u>							
S:a budgetram 2018	0	441	777	0	0	1 218	1 218
Inflationskompensation	0		8	0	0	8	8
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-6			-6	-6
S:a budgetram 2019	0	441	779	0	0	1 220	1 220
<u>Samhällsbyggnadsnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-491 234	152 506	317 491	24 295	76 695	570 987	79 753
Höjt po	-592	926				926	334
po köpta tjänster sbn			28			28	28
Inflationskompensation	-3 940	0	3 175	243	767	4 185	245
Underhåll broar, ettårsanslag 2018			-2 000			-2 000	-2 000
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-180			-180	-180
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-389			-389	-389
Sänkt hyra komponentredovisning			-1 708			-1 708	-1 708
Underhåll gator fr drift till investering			-4 000			-4 000	-4 000
S:a budgetram 2019	-495 766	153 432	312 417	24 538	77 462	567 849	72 083

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Intern ränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
<u>Socialnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-355 052	886 972	399 214	316	4 008	1 290 510	935 458
Höjt po		5 386				5 386	5 386
po köpta tjänster sbn			133			133	133
Inflationskompensation	-3 364		3 992	3	40	4 035	671
Omfördelning till social inkluderingspott, baserat på sänkta statsbidrag			-4 404			-4 404	-4 404
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-4 677			-4 677	-4 677
Sänkt hyra komponentredovisning			-2 033			-2 033	-2 033
S:a budgetram 2019	-358 416	892 358	392 225	319	4 048	1 288 950	930 534
<u>Valnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	0	599	14	0	0	613	613
Inflationskompensation	0		0			0	0
Valår 2019 behåll de 145 tkr						0	0
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-3			-3	-3
S:a budgetram 2019	0	599	11	0	0	610	610
<u>Överförmyndarnämnden</u>							
S:a budgetram 2018	-144	5 423	869	7	0	6 299	6 155
Höjt po		33				33	33
Inflationskompensation	-1		9	0	0	9	7
Ettårsanslag 2018 fr ks ff-anslag			-1 100			-1 100	-1 100
Omfördelning till social inkluderingspott baserat på 0,5 % av budget 2018.			-25			-25	-25
S:a budgetram 2019	-145	5 456	-247	7	0	5 216	5 070
Totalt nämnderna 2019	-1 047 853	1 724 660	1 469 284	25 386	88 400	3 307 731	2 259 877

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅER

BYGGNADSNÄMNDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

REVISIONEN

VALNÄMNDEN

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

- Nämnd och administration
- Förskola/grundskola/särskola
varav förskola
varav grundskola/särskola

KOMMUNSTYRELSEN

- Styrelse
- Kommunledning
- Räddningstjänst/säkerhet
- Gymnasieverksamhet
- Vuxenutbildning

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

- varav nämnd, kultur och bibliotek,*
- varav arena och fritid*
- varav musik och ungdom*

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

- Nämnd och administration/
gator och vägar/park/tekniska
- Fastighetsenhet
- Kost-/serviceenheter
- Renhållningsverk
- VA-verk

SOCIALNÄMNDEN

- Nämnd och administration
- Äldreomsorg
- Individ- och familjeomsorg
- Omsorg om funktionshindrade
- Arbete, sysselsättning och integration